

ضرورت توجه به اصلاحات بنیادی

مهدی مدیر

با مشکلات فراوان روپرو شده است و خشونت علیه خبرنگاران نیز افزایش یافته است. افزایش جنگ، نا امنی و خشونت می تواند اقتدار حکومت را با چالش مواجه سازد، همچنانکه سقوط ولسوالی ها در یک ماه اخیر نشان می دهد که مخالفین مسلح حکومت این قدرت را دارند که در بعضی مناطق کشور اقتدار حکومت را به چالش بکشند و ادارات حکومتی را در تصرف خود دربریاورند. این موارد نشان می دهد که حکومت وحدت ملی چنان که ادعا می شود، در راستای عمل به وعده هایش موفق نبوده است و نتوانسته است که وضعیت سیاسی، اقتصادی و امنیتی کشور را بهبود ببخشد.

نگاه پروژه محور به اصلاحات، هیچگاه نمی تواند مشکلات اقتصادی، سیاسی و امنیتی افغانستان را برطرف کند. تجربه پانزده ساله نشان داده است که حکومت افغانستان با اینگونه نگاه به اصلاحات و حکومت داری، به کنفرانس های بین المللی رفته است و سعی کرده است که به هر نحوی شده است کمک ها را جلب کند، اما متأسفانه از این کمک ها برای بهبود وضعیت کشور، بصورت شایسته و خوب استفاده نشده است و در چرخه ی فساد دولتی حیف و میل شده است. حکومت داری در افغانستان نیاز به اصلاحات بنیادی دارد. این اصلاحات زمانی به وجود می آید که مقاسمات حکومتی متعهد به انجام آنها گردند و تلاش ورزند تا به عنوان یک نظام سیاسی نه تیم های سیاسی مجزا، در راستای اصلاحات کار کنند؛ چیزی که متأسفانه در عمر دو ساله ی حکومت وحدت ملی مشاهده نشده است و تنش های درون حکومت همواره باعث شده است که روند حکومت داری با چالش مواجه گردد. نباید فراموش کنیم که تا چند ماه قبل ارگان های امنیتی نه اثر همین اختلافات درونی حکومتی توسط سرپرست ها اداره می شد. حکومت وحدت ملی شاید از کنفرانس بروکسل با موفقیت و به اصطلاح با دست پر برگردد، اما زمانی که تعهد برای انجام اصلاحات بنیادین وجود نداشته باشد، طرح ها و برنامه های پروژه ی حکومت هیچگاه نمی تواند ثبات سیاسی، اقتصادی و امنیتی را بوجود بیاورد و آینده ی بهتر را رقم زند.

شهرک هوشمند و چارو جنجال های که این شهرک ایجاد کرد، با برکناری مشاور حقوقی رئیس جمهور از یادها رفت و همچنان به ده ها پرونده ی بزرگ فساد، هنوز رسیدگی صورت نگرفته است. آیا تنها ایجاد یک مرکز مبارزه با فساد می تواند به عنوان نماد مبارزه با فساد برای جامعه جهانی قابل قبول باشد؟ همچنان اصلاحات در عرصه ی حکومت داری اصملا انجام نشده است. هنوز از سرنوشت تذکره های الکترونیکی خبری نیست، اصلاحات انتخاباتی هنوز بوجود نیامده است. زمان دقیق برگزاری انتخابات مجلس نمایندگان و شوراهای ولایتی هنوز مشخص نیست، تنش های درون حکومتی هر روز بیشتر می شود و انتقادات از انحصار قدرت توسط رئیس جمهور غنی افزایش می یابد. آیا حکومت افغانستان در نزدیک به یک ماه دیگر می تواند به تمام این کارها رسیدگی کند؟ آیا می توانیم امیدواریم باشسیم که در طول این یک ماه اصلاحات انتخاباتی انجام شود، کمیشنران تعیین گردد و زمان برگزاری انتخابات مشخص شود؟ از سوی دیگر جنگ و نا امنی هر روز افزایش می یابد، خشونت ها علیه زنان بیشتر شده است، رسانه های آزاد

به باور اکثر شهروندان کشور، از زمان روی کار آمدن حکومت وحدت ملی، نه تنها وضعیت اقتصادی کشور بهبود نیافته است، بلکه بدتر هم شده است. بسیاری از کسبه کاران و دوکان داران از کاهش خرید و فروش و کساد شدن بازار خبر می دهند و نارضایتی شان را ابراز می دارند. آنها دلیل این وضعیت را نبود کار و فقر شدید اقتصادی می دانند و می گویند وقتی کار وجود نداشته باشد، مردم نمی توانند پول به دست بیاورند و خرید کنند. حکومت وحدت ملی در حالی از عمل کردن به تعهداتی که در کنفرانس لندن داده بود خبر می دهد که در عرصه مبارزه با فساد، تنها کاری که کرده است، ایجاد مرکز عدلی و قضایی مبارزه با فساد است که آن هم در همین چند هفته پیش کارش را آغاز کرد و هنوز هیچ دست آوردی ندارد و معلوم نیست که تا چه اندازه می تواند در راستای مبارزه با فساد در ارگان های دولتی افغانستان، موثر واقع شود و فساد اداری را کاهش دهد. از جمله وعده های حکومت وحدت ملی در راستای مبارزه با فساد، رسیدگی به پرونده ی کابل بانک بود، اما مشخص نشد که پرونده ی این بانک به کجا رسید.

عواصم حکومت افزایش یافته است اما حکومت با وجود این هم بدون کمک های جامعه جهانی نمی تواند که خلاهای اقتصادی اش را پر کند و انتظار دارد که جامعه ی جهانی در کنفرانس بروکسل کمک هایش را در سطح گذشته، تمدید کند. اما افزایش عواصم داخلی هیچ اثری بر دستر خوان های شهروندان عادی افغانستان نداشته است و زندگی آنها را بهبود نبخشیده است، با وجود اینکه دقیقاً برعکس گفته های مقامات حکومتی جریان دارد و آنها با هزاران مشکل دست و پنجه نرم می کنند. در نشست بود مشترک نظارت و انسجام برای کنفرانس بروکسل، وزیر مالیه گفته است حکومت در زمینه بهبود وضعیت اقتصادی تلاش های از بخشی را انجام داده است و بررسی های شان نشان می دهد که وضعیت اقتصادی کشور نسبت به دو سال گذشته بهتر شده است. این سخنان در حالی ایراد می شود که فقر اقتصادی و نبود زمینه کار، یکی از عوامل اساسی مهاجرت چاقایی شهروندان افغانستان به کشورهای اروپایی است و زندگی مردم عادی کشور نه تنها بهبود نیافته است بلکه با دشواری های زیادی اقتصادی همراه شده است. حکومت افغانستان گفته است که میزان

حکومت افغانستان برای آماده شدن به کنفرانس بروکسل «بود مشترک نظارت و انسجام برای نشست بروکسل» را ساخته است. در افتتاحیه این بود مقامات حکومت از عمل کردن به تعهداتی که به جامعه جهانی در کنفرانس لندن در سال ۲۰۱۴ داده بودند گفتند و انتظارات شان را از نشست بروکسل مطرح کردند. در کنفرانس لندن رهبران حکومت وحدت ملی به جامعه جهانی وعده داده بود که در راستای اصلاحات در ارگان های دولتی، مبارزه با فساد اداری، بلند بردن میزان عواید، از بین بردن فقر اقتصادی، بهبود وضعیت حقوق بشر و تامین حقوق زنان و کودکان، تلاش می کنند. اکنون آنها می گویند که نتوانسته اند به این تعهدات شان عمل کنند و از جامعه جهانی در کنفرانس بروکسل انتظار دارند که یکبار دیگر به ادامه کمک های شان به افغانستان متعهد شوند.

کنفرانس های مهم بین المللی همواره فرصتی خوبی بوده است برای جلب کمک های بیشتر برای مردم افغانستان، اما آنچه که در گذشته مشاهده شده است و اکنون نیز مشاهده می گردد، این است که حکومت افغانستان در آستانه ی چنین کنفرانس های همواره تلاش کرده است که خود را پر دست آورد و متعهد به انجام اصلاحات در امور حکومت داری نشان دهد و از بهبود وضعیت اقتصادی کشور سخن بگویند؛ در حالیکه زندگی واقعی شهروندان کشور دقیقاً برعکس گفته های مقامات حکومتی جریان دارد و آنها با هزاران مشکل دست و پنجه نرم می کنند. در نشست بود مشترک نظارت و انسجام برای کنفرانس بروکسل، وزیر مالیه گفته است حکومت در زمینه بهبود وضعیت اقتصادی تلاش های از بخشی را انجام داده است و بررسی های شان نشان می دهد که وضعیت اقتصادی کشور نسبت به دو سال گذشته بهتر شده است. این سخنان در حالی ایراد می شود که فقر اقتصادی و نبود زمینه کار، یکی از عوامل اساسی مهاجرت چاقایی شهروندان افغانستان به کشورهای اروپایی است و زندگی مردم عادی کشور نه تنها بهبود نیافته است بلکه با دشواری های زیادی اقتصادی همراه شده است. حکومت افغانستان گفته است که میزان

سرمقاله

عمر دولت وحدت ملی دراز است

محمد رضا هویدا

دولت وحدت ملی پس از آن به وجود آمد که انتخابات ریاست جمهوری به بن بست واقعی رسید. هیچ راهی برای گذر از آن وجود نداشت تا اینکه طرح دولت وحدت ملی ریخته شد. با تشکیل دولت وحدت ملی، مشکلات زیادی فراروی این دولت قرار داشته، که بارها آن را به مرز سقوط نزدیک کرده است، اما در عمل دولت وحدت ملی هیچ وقت به بن بست واقعی نرسیده است. هر گاهی که اختلافات و مشکلات دولت وحدت ملی بالا گرفته، راهی برای عبور از آن یافته شده و دولتمردان وحدت ملی با خیال راحت به راهی که در پیش گرفته بودند، ادامه داده اند. چندی پیش، با سخنان گلایه آمیز ریاست اجرائیه و به دنبال آن پاسخ هایی از سوی ریاست جمهوری، باری دیگر رهبران دولت وحدت ملی یکدیگر را متهم به کم کاری، بی توجهی و زیاده خواهی نمودند و سیلی از رجز خوانی ها و اتهام ها را حواله یکدیگر کردند. هواداران دو طرف به صف آرای پرداخته، و با تمام توان به حمایت از مواضع خویش و حمله بر مواضع طرف دیگر همت گماشتند و حتا عده ای نیز گمان بردند که عمر دولت وحدت ملی کوتاه است و این آخرین روزهای عمر دولت وحدت ملی خواهد بود که در این شکل و شمایل بر افغانستان حاکمیت داشته باشد.

اما روزهای گذشته، برای رهبران دولت وحدت ملی روزهای مهمی بود. آنان در جلسیات متعددی روپروی هم نشستند و در مورد اختلافات شان حرف زدند، و احتمالاً از منافعی که در این شکل دولت دارند و ضررهایی که در تغییر شکل این دولت و یا نبود این دولت به آنها خواهد رسید، حرف زدند. در نهایت، به نظر می رسد که دولت وحدت ملی به توافق رسیده اند تا این دولت به همین شکل و شمایل ادامه یابد. عوامل متعددی سبب شده تا دولت وحدت ملی به همین گونه که هست ادامه یابد. یک: نشست بروکسل در چهارم و پنجم ماه اکتوبر سال روان میلادی به هدف جلب همکاری های اقتصادی برای افغانستان در بلجیم برگزار می گردد. افغانستان پس از نشست وارسا که کشورهای جهان تعهدات قابل توجهی برای حمایت افغانستان از حمایت جامعه جهانی در نشست بروکسل نیز تا حدودی مطمئن شده است. البته افغانستان تمام تلاشش را برای رضایت جامعه جهانی انجام داده است و هنوز هم در کوشش است تا بتواند با آمادگی کامل در بروکسل حاضر شود. دولت افغانستان تلاش های وسیعی انجام داده تا هر چه خاطر مقامات دولت های کمک دهنده به افغانستان را می آزراد برطرف کند و به آنها اطمینان بدهد که افغانستان برای عمل به تعهداتش جدی است و کار می کند، در صورتی که دولت وحدت ملی مسئله مشروعیت و ادامه حیات خود را در همین شکل نتواند حل کند، حضور در بروکسل برای آنها به هیچ صورت به نفع نخواهد بود.

دو: دولت و وحدت ملی دشمنان زیادی دارد، از دشمنانی که در دور و بر دولتمردان وحدت ملی به عنوان دوست ظاهر می شوند گرفته، تا طالبان و گروه های تروریستی که کمر به برپا دی این دولت بسته اند. دولت وحدت ملی فرصت کافی ندارد تا به اختلافات پیش آمده بپردازد و در آنها بماند. دولت وحدت ملی فرصت زیادی ندارد تا نقطه اختلاف را برجسته تر نماید. بدین جهت حفظ دولت وحدت ملی به همین منوال حد اقل این دولت را نگه خواهد داشت. در غیر این صورت، اگر اختلافات برجسته تر شود، گروه هایی که خود را بدیل این حکومت می دانند و گروه های مخالف مسلح و غیر مسلح، که در انتظار برای سقوط حکومت نشسته اند، برای براندازی حکومت فاعلتز خواهند شد. بدین ترتیب دولتمردان وحدت ملی به توافق رسیده اند تا عمر دولت وحدت ملی را دراز تر کنند و با قرار گرفتن در کنار یکدیگر زمینه و بهانه برای حضور رقبای آنها را کاهش دهند.

الگو و پارادایم مدیریت دولتی نوین (NPM)

حسن قاسمی شاد

مقدمه:

شده است که بر پایه تعمیم اصول مدیریت بخش خصوصی و علم اقتصاد به حوزه های اداره امور عمومی صورت گرفته است که عبارتند از: ۱- مدل کارآیی، ۲- مدل عبارتی جویی، ۳- مدل کوچک سازی، ۴- مدل خدمت گرایی. درمدل کارآیی بر چند اصل تاکید می شود که عبارتند از: کاربرد اصول مدیریت بخش خصوصی در بخش دولتی، کنترل های مالی و حرفه ای، مدیریت بر مبنای سلسله مراتب، تاکید بر خواسته های مصرف کنندگان، مقررات زدایی، افزایش سرعت کار، کاهش قدرت حرفه ای، هدف گذاری روشن، کنترل های عملکردی و نوآیند سازی مدیران کارآفرین و بالاخره به کارگیری اشکال جدید حاکمیت سازمانی.

قوی دانشمند در انتخاب اصول مدیریت دولتی نوین دست به گریزش زدند. بانک جهانی و صندوق بین المللی پول همواره پذیرش اصول مدیریت دولتی نوین را به کشورهای در حال توسعه توصیه می نمایند. زلاندنو (New Zealand): مدیریت طرفداران مدیریت نوین اغلب از کشور زلاندنو به عنوان یک نمونه از کشورهایی که در اصلاح اداری خود این روش را به کار بستند، یاد می کنند. الگوی زلاندنو در اواسط دهه ۱۹۹۰ شامل این عناصر بود: حفظ قدرت و مسئولیتهای کلیدی دولت در دولت مرکزی و تفویض محدود به دولتهای محلی، با وجود توجه زیاد به تفویض قدرت و اختیارات در دهه ۱۹۸۰. تاکید زیاد بر استفاده از ابزارهای انگیزشی برای ارتقای عملکرد، در هر دو سطح سازمانی و فردی. استفاده زیاد از قراردادهای شفاف و معمولا متکوب که ماهیت عملکرد مورد نیاز و الزامات عاملان و مسئولان را مشخص سازد.

اصول و عناصر مدیریت دولتی نوین یکی از ویژگی های ایمن الگوی جدید مدیریت، خلق مفاهیم بازار، شبه بازار و رقابت جویی در بخش دولتی است. به سخن دیگر، این تاکید وجود دارد که انحصارات دولتی باید از طریق سازماندهی مجدد جای خود را به بازارهای رقابتی بدهند. دیگر ویژگی عمده مدیریت دولتی نوین بر جامعه مدنی است. اصول جدید مدیریت در بخش دولتی مستلزم تعریف مجدد نقش ها، مسئولیتهای و سطوح تعاملی بین خط مشی گذارها، مدیران و جامعه مدنی به عنوان مشتری است. شدلر (Schedler) و پرولر (Proeller) در سال ۲۰۰۲ در قالب یک طبقه بندی (عناصر عمومی مدیریت دولتی نوین را به شرح زیر فهرست کرده اند: ازسازی سازمانی: تفویض اختیار و کاهش سلسله مراتب ابزارهای مدیریتی: کارآفرینی و کارآیی اصلاح بودجه ریزی: نزدیکی به بخش خصوصی مشارکت: درگیر شدن شهروندان مشتری مداری و مدیریت کیفیت: کسب مشروعیت در ارائه خدمات و باز مهندسی بازارگرایی و خصوصی سازی: تحدید بخش دولتی و ارتقای کارآیی از طریق دولتی سازمان توسعه و همکاری اقتصادی (OECD)، ۱۹۹۵) عناصر مدیریت دولتی نوین را به شرح زیر فهرست کرده است: تامین استقلال و انعطاف پذیری تضمین عملکرد، کنترل و جوابگویی تامین خدمات مورد تقاضای شهروندان بهبود مدیریت منابع انسانی مطلوب سازی فن آوری اطلاعات بهبود کیفیت مقررات تحکیم وظایف راهبردی در حوزه مرکزی کشورهای موفق در پیاده سازی مدیریت دولتی نوین بطور کلی خاستگاه الگوی اداره امور عمومی اروپا است هر چند آمریکا در بسط و تکمیل آن نقش عمده ای ایفا کرد. خاستگاه الگوی مدیریت دولتی نوین نیز انگلستان است و کشورهای زلاندنو، استرالیا، سنگاپور در پیاده سازی اصول مدیریت دولتی نوین موفق عمل نمودند و در این راه گامهای خوبی برداشتند و تجربه موفق کشورهای مزبور پیش روی ماست. البته سایر کشورهایی که اقتصاد و دولت

مدیریت درست یا غلط را اعمال می نمایند. در نتیجه آنها آمادگی چندانی برای مقابله با چالش های بزرگی که اکنون با آن مواجه می باشنند را ندارند. در واقع مشکلات عمده ای که مدیران با آن روبرو هستند بواسطه فناوری و یا سیاست نیست. مشأه این مشکلات در خارج از مدیریت و سازمان قرار ندارد. مشکلات و مسایل دقیقاً نتیجه نامطلوب اعمال مدیریت خود آنان است. باید پذیرفت که وظیفه و نقش اساسی مدیریت یعنی ایجاد قابلیت و آمادگی در کارکنان به منظور ارائه عملکرد مشترک از طریق اهداف مشترک، ارزش های مشترک، ساختار مناسب و آموزش و بهسازی مورد نیاز آنان در انجام کار و نشان دادن واکنش مناسب در برابر تغییر، یکسان باقی می ماند. اما همین مفهوم و معنی از این وظیفه و نقش نیز تغییر کرده است، لاقبل به این دلیل که عملکرد مدیریت نیروی کار را از یک مجموعه افراد غیر متخصص و ماهر به مجموعه ای از افراد بسیار تحصیل کرده و ماهر تبدیل نموده است.

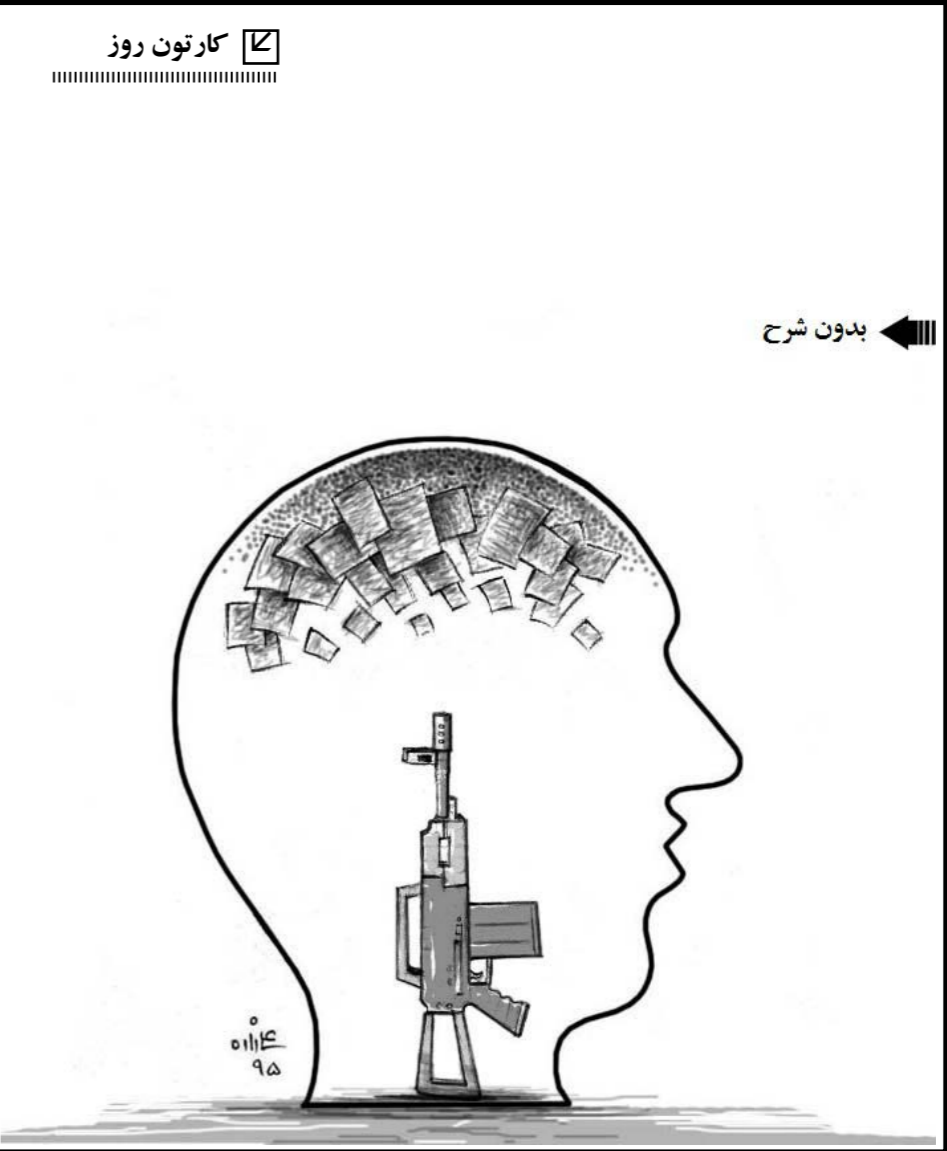
در تاریخ بشریت بندرت نهادی مهم را می توان یافت که به سرعت «مدیریت» به عرصه وجود گذاشته باشد و یا چنین تاثیر شگرفی را داشته باشد. در کمتر از ۱۵۰ سال مدیریت بافت اجتماعی و اقتصادی کشورهای پیشرفته جهان را دگرگون ساخته است، یک اقتصاد جهانی را بوجود آورده و قوانین جدیدی را برای کشورهای وضع نموده است که همگی به طور یکسان و برابر در آن اقتصاد حضور می یابند. خود مدیریت نیز دگرگون شده است. مدیران بندرت درک می کنند که آیا

مدل برتری جویی نیز بر محوریت دانش یادگیری سازمانی، تشخیص فرهنگ به عنوان یک عامل چسبندگی، تمرکز گریزی، قضاوت عملکرد بر مبنای نتایج، برنامه ریزی فشرده آموزشی برای تربیت مدیران استراتژیک، تدوین استراتژی های ارتباطات و رهبری کاربزمیاتیک تاکید دارد. مدل کوچک سازی بر موارد زیر تاکید دارد: برون سپاری، گسترش شبه بازار در بخش دولتی، انتقال از مدیریت بر مبنای سلسله مراتب به مدیریت بر مبنای قرارداد، تفکیک وظایف استراتژیک و وظایف عملیاتی، کاهش لایه های سازمانی و تراکم زدایی سازمانی، حرکت از مدیریت دستوری به سمت سبک های جدید مدیریت و جایگزینی خدمات متنوع و انعطاف پذیری با خدمات استاندارد. مدل خدمت گرایی به طور عمده بر کیفیت خدمات و محصولات ارائه شده توسط بخش دولتی تاکید دارد به گونه ای که با جوابگویی به نیازها و انتظارات شهروندان و مشتریان بتوان رضایت آنها را جلب نمود نتیجه گیری

مدیریت دولتی نوین با خدمات دولتی نوین این است که اجرای اصول فوق هم در عرصه های مدیریتی و هم در عرصه اقتصادی منجر به افزایش رقابت سازنده، افزایش آزادی عمل و ایجاد فرصت های برابر می شود. این توبه خود به کاهش فساد، توسعه شفافیت و تبعیض زدایی، کاهش رانت خواری، افزایش مشارکت بخش خصوصی، افزایش اثر بخشی دولت، افزایش مشروعیت و مقبولیت حکومت منجر می شود.

مدیریت دولتی نوین با خدمات دولتی نوین این است که اجرای اصول فوق هم در عرصه های مدیریتی و هم در عرصه اقتصادی منجر به افزایش رقابت سازنده، افزایش آزادی عمل و ایجاد فرصت های برابر می شود. این توبه خود به کاهش فساد، توسعه شفافیت و تبعیض زدایی، کاهش رانت خواری، افزایش مشارکت بخش خصوصی، افزایش اثر بخشی دولت، افزایش مشروعیت و مقبولیت حکومت منجر می شود.

مدیریت دولتی نوین با خدمات دولتی نوین این است که اجرای اصول فوق هم در عرصه های مدیریتی و هم در عرصه اقتصادی منجر به افزایش رقابت سازنده، افزایش آزادی عمل و ایجاد فرصت های برابر می شود. این توبه خود به کاهش فساد، توسعه شفافیت و تبعیض زدایی، کاهش رانت خواری، افزایش مشارکت بخش خصوصی، افزایش اثر بخشی دولت، افزایش مشروعیت و مقبولیت حکومت منجر می شود.

روزنامه افغانستان ما از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. مقالات و دیدگاه ها را بفرستید تا در روزنامه افغانستان ما درج شود. www.dailyafghanistan.com Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سرمدیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتوربست: خالق علی زاده

دو زبان: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان
آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۲۷-۱۲۳